

Tilburg University

Dreigende goudovervloed?

Kaag, H.A.

Published in:
Maandschrift Economie

Publication date:
1937

Document Version
Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in Tilburg University Research Portal](#)

Citation for published version (APA):
Kaag, H. A. (1937). Dreigende goudovervloed? *Maandschrift Economie*, 2(10), 497-501.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Dreigende Goudovervloed?

door

Prof. H. A. KAAG

De sterke stijging der goudproductie der laatste jaren en de toenemende concentratie der vermeerderde goudvoorraden in weinige landen heeft sedert eenige maanden geleid tot een gevoel van onzekerheid en onrust. Onrust bij leiders van circulatiebanken, verantwoordelijke regeeringsinstanties en theoretici in verband met de vrees, dat een goudovervloed zou kunnen leiden tot sterk stijgende prijzen (goudinflatie) en een ongezonde credietuitzetting. Onrust in handel en bedrijfsleven van geheel anderen aard, doordat men vreest, dat maatregelen van de zijde van officiële instanties een prijsdaling in het leven zullen roepen en een einde zullen maken aan de verbeterende wereldconjunctuur.

De laatste groep zou ik er in de eerste plaats op willen wijzen dat het streven van de monetaire autoriteiten natuurlijk niet is een prijsdaling in het leven te roepen, doch slechts om excessieve prijsstijgingen tijdig te voorkomen. Men luistere slechts naar de woorden van Mr. Trip in het laatste jaarverslag van de Nederlandsche Bank: „Ter voorkoming van misverstand zij opgemerkt, dat het geenszins mijne bedoeling is, een geleidelijke en binnen perken gehouden prijsstijging uit den boeze te achten. De geschiedenis heeft geleerd, dat in tijdvakken van een dergelijke stijging de mogelijkheid geschapen wordt voor een ruimer internationaal goederenverkeer en voor het afschaffen van maatregelen, die in het binnenland een harmonische en vrije ontwikkeling tegenhouden. Bovendien dient overwogen te worden, dat een prijsstijging op de wereldmarkten, als zoeven bedoeld, aan de landen, welke binnenlandsche prijsstructuur niet voldoende aan het buitenlandsche peil is aangepast, de gelegenheid biedt om deze, op den duur onvermijdelijke, aanpassing te vergemakkelijken”. Deze laatste opmerking is wel in sterke mate toepasselijk op landen als Frankrijk en Duitschland — let wel de kern van Europa — zij geldt echter ook nog steeds

voor belangrijke deelen van het economisch leven in Nederland met name voor landbouw en middenstand met hun uit andere prijsverhoudingen stammende, thans veel te zwaar drukkende vaste lasten.

Er is nog een andere overweging welke handel en bedrijf tot gerustheid kunnen stemmen, namelijk de ervaring eeuwen lang opgedaan, dat een stijgende edelmetaalproductie bijna steeds gepaard is gegaan met langdurige, zij het ook soms door crises onderbroken perioden van voorspoed en expansie. (Men denke slechts aan de perioden 1850—1873 en 1895—1913.)

Terecht schreef de Engelsche bankier Brand onlangs in de Times „It is extraordinarily important that the public should not believe that money is likely to appreciate in terms of commodities, and therefore rush to hold money. The task of statesmanship, international as well as national, should be to dispel this apprehension and to impress on the public that there is nothing in the goldproblem if it is faced calmly that need lead to any serious world consequences. *One might indeed be apprehensive if there were to little gold but it would be a paradox to suppose that, with the pricelevel as it is, an attempt to cure a superabundance of gold must produce the same consequences as a shortage of gold*”.

Het publiek late zich dus niet uit zijn lood slaan.

Dit alles neemt niet weg, dat er inderdaad een goudkwestie bestaat welke de verantwoordelijke monetaire autoriteiten goed doen tijdig onder de oogen te zien.

In betrekking tot de ontwikkeling van de goudvoorraden en monetaire goudvoorraden geeft het jongste jaarverslag van de Nederlandsche Bank het volgende overzicht:

Dat de goudproductie inderdaad eene bij uitstek sterke stijging vertoont, blijkt duidelijk uit de volgende in duizendtallen afgeronde cijfers.

Jaar	Productie in „fine ounces”
1930	20.722.000
1931	22.371.000
1932	24.306.000
1933	25.503.000
1934	27.630.000
1935	30.991.000
1936	35.254.000

In zes jaren tijds steeg de jaarlijksche voortbrenging in hoeveelheid derhalve met 70 %. In geldeenheden uitgedrukt was de stijging als gevolg van de depreciatie der geldeenheden belangrijk grooter. Terwijl de productie in 1930 eene waarde in toenmalige Amerikaansche dollars van rond \$ 430 millioen uitmaakte, vertegenwoordigt de in 1936 voortgebrachte hoeveelheid in tegenwoordige dollars eene waarde van \$ 1.234 millioen, eene stijging derhalve van meer dan 187 %. Hierbij komt, dat, onder de huidige omstandigheden, nagenoeg de geheele productie wordt toegevoegd aan de monetaire voorraden en zulks in tegenstelling met hetgeen in de jaren vóór de crisis het geval was, toen meer dan 40 % placht gebezigd te worden voor niet-monetaire doeleinden, met inbegrip van de vraag van het Verre Oosten. Ook dient in aanmerking te worden genomen, dat van het in vorige jaren door het publiek opgepotte goud in toenemende mate verkocht wordt, zoodat mede uit dezen hoofde met eene stijging van den monetairen voorraad te rekenen valt.

Een volledig overzicht van de goudvoorraden, die zich in de individueele landen bevinden, kan, in verband met het ontbreken van gegevens omtrent de verschillende egalisatiefondsen, niet worden gegeven. Beperkt men zich tot de gepubliceerde gegevens van eenige belangrijke landen, waarbij de cijfers gebaseerd zijn op de pariteiten, zooals die in de publicaties zijn aangenomen, dan kan het volgende overzicht een indruk geven:

WAARDE VAN DE MONETAIRE GOUDVOORRADEN VOLGENS DE OFFICIEELE PUBLICATIES

Landen	Eind 1929	Eind Maart 1937
Vereenigde Staten	\$ 3.900.000.000	\$ 11.574.000.000
Engeland . . .	£ 146.100.000	£ 313.662.000
Frankrijk . . .	Frs. 41.668.000.000	Frs. 57.359.000.000
België	Frs. 5.876.000.000	Frs. 18.256.000.000
Zwitserland . .	Frs. 447.000.000	Frs. 2.718.000.000
Nederland . . .	f 595.000.000	f 921.000.000

Met die toeneming van de goudvoorraden in diverse landen valt inderdaad niet te spotten. Die goudvoorraden vormen de basis voor de credietstructuur. Daaruit volgt dat die toeneming kan worden toegejuicht in zooverre daardoor die credietbasis wordt verstevigd en een grotere weerstandskracht wordt gegeven bij eventueele verstoringen.

Dit klemte te meer, waar voor 1929 door de ontwikkeling van het goldexchangestelsel die basis zeer labiel was geworden en tegen ernstige schokken niet bestand bleek te zijn. Daarbij komt dat de groote bedragen zoogenaamd

hot money, welke in verschillende centra met name Londen, New-York en Amsterdam thans hun toevlucht hebben genomen extra voorzieningen noodzakelijk maken. In dit opzicht getuigen verschillende maatregelen in de Vereenigde Staten als de verscherping der reservevoorschriften van wijs en voorzichtig beleid.

Een gevaar kunnen die grootere monetaire goudvoorraden echter vormen indien zij leiden tot een excessieve credietverleening. Het is in de eerste plaats de taak van de circulatiebanken deze te voorkomen. Hierop wordt ook door Mr. Trip gewezen, waar hij herinnert aan de aanbeveling van de Londensche Conferentie „dat de banken moeten trachten hare credietpolitiek, voorzoover de toestand in het eigen land zulks toelaat, te richten op het voorkomen, althans beperken van ongewenschte veranderingen in de ontwikkeling van de bedrijvigheid en dat een uitbreiding van de werkzaamheid van het bedrijfsleven, die klaarblijkelijk geen duurzaam karakter dragen, de centrale banken er toe dient te leiden, een politiek van credietbeperking te volgen”.

Direct na de herinnering aan deze aanbeveling schijnt Mr. Trip echter merkwaardigerwijze een gevoel van onmacht te zijn overvallen. „Deze aanbeveling”, zoo schrijft hij, „hoe juist en wenschelijk zij op zich zelf ook moge zijn, kan intusschen slechts effect sorteeren, wanneer een zoodanig gebruik van de credietmiddelen der centrale bank gemaakt wordt, dat zij in staat is door credietbeperking den gewenschten invloed uit te oefenen. Is zulks niet het geval, doordien de goudtoevloeiing naar het betrokken land eene zoo groote ruimte aan middelen heeft geschapen, dat de credietgeving van de centrale bank tot een minimum is beperkt, dan zal het aanbevolen middel niet of slechts onvoldoende werken.” Deze uitlating van den president van de Nederlandsche Bank, gevoegd bij die welke wij in een vorig nummer memoreerde, wijst op een te geringe invloed van de circulatiebank op de particuliere banken in betrekking tot de credietverleening. De heer Trip geeft hier een probleem aan dat typisch binnen de opdracht van de bankcommissie de Geer ligt.

De heer Trip meent dat maatregelen moeten worden overwogen om te komen tot een vermindering der goud-

productie. Als zoodanig komen in aanmerking: a. een rechtstreeksche beperking van de goudproductie; b. een verlaging van den in de nationale geldeenheid uitgedrukten prijs, dien de circulatiebanken en egalisatiefondsen voor het goud zouden betalen. Merkwaardigerwijze heeft het eerste denkbeeld de sympathie van den heer Trip. Merkwaardig, omdat niets beter geschikt zou zijn niet alleen den gouden standaard in zijn oude klassieke beteekenis, maar ook het goud als internationaal verrekeningsmiddel te torpedeeren. Terecht heeft Brand er in zijn bovengenoemd artikel in de Times op gewezen, dat door een dergelijke rechtstreeksche beperking van de productie de suggestie zou worden gewekt, dat goud een artikel is als alle andere artikelen. De beteekenis van het goud als internationaal verrekeningsmiddel is echter juist gelegen in het feit, dat het ten allen tijde en in onbeperkte bedragen door een ieder als betaling wordt geaccepteerd.

De Zweedsche economist Cassel noemde dit voorstel bovendien terecht onuitvoerbaar en irrationeel. Onuitvoerbaar omdat over een dergelijke productiebeperking zeker internationaal geen overeenstemming zou zijn te bereiken (men denke slechts aan Rusland, dat als goudproducent gedurende de laatste jaren steeds belangrijker is geworden), zeker als de mogelijkheid van een goudprijsverlaging wordt uitgesloten. Irrationeel omdat het nauwelijks verstandig kan worden geacht de gevolgen van een sterke goudprijsverhoging, bij handhaving van dien hooger prijs door een productiebeperking te cureeren.

Over de al of niet wenschelijkheid van een goudprijsverlaging een volgende keer.